

ПРИНЦИПИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В СУДНОМОДЕЛЬНОМУ СПОРТІ

Шитікова Є.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна

Вступ. Важлива роль у формуванні освітнього середовища та адаптації навчально-тренувального процесу до потреб та можливостей кожного вихованця, зокрема дітей з особливими освітніми потребами (ООП), належить принципам навчання, що гарантують його ефективність. Кожен із принципів має специфічне значення та передбачає своєрідні форми та методи, які в свою чергу дозволяють забезпечити комплексний процес для гармонійного навчання будь-якої категорії дітей в одному середовищі. Тому, враховуючи тенденції впровадження інклюзивного навчання в освіті та спорті, актуальним є вивчення принципів інклюзивного навчання для побудови навчально-тренувального процесу, зокрема, у гуртках спортивно-технічного профілю, на прикладі судномодельювання, що тісно пов'язані з судномодельним спортом.

Мета дослідження – систематизація та узагальнення принципів інклюзивного навчання для побудови навчально-тренувального процесу в гуртках судномодельювання.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, матеріалів мережі Інтернет; синтез та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. У 2019 р. було прийнято Порядок організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти, в якому визначено вимоги та особливості відкриття інклюзивних груп, що на державному рівні гарантує доступність позашкільної освіти для осіб з ООП. Для якісної організації інклюзивного навчання необхідно враховувати різноманіття гуртків та секцій, їх спрямованість та вплив на дітей. Удосконалення матеріально-технічної та навчально-методичної бази є ключовим чинником для створення доступного середовища та підвищення пріоритетності гуртків серед дітей з ООП [2].

Цінності від створення інклюзивного освітнього середовища на заняттях спортивно-технічними видами спорту наступні: право на навчання отримують всі діти незалежно від віку, національності, статі тощо; приділяється однакова увага та проводиться робота з усіма дітьми в колективі.

Формування інклюзивного освітнього середовища в гуртках спортивно-технічного профілю має ґрунтуватись на дотриманні правил та поглядів:

- цінність людини не залежить від її можливостей та досягнень;
- кожна людина здатна думати та відчувати;
- кожна дитина має право на спілкування та бути почутим;
- всі діти потребують підтримки, необхідна взаємна комунікація практично здорових дітей з їх однолітками з інвалідністю;
- попередження дискримінації, створення рівноправного суспільства, навчання дітей та дорослих цінувати, приймати та розуміти багатогранність та різницю кожної людини, замість того щоб змінювати її;
- всі вихованці мають рівні можливості для встановлення та розвитку соціально значущих зв'язків;
- програма та процес виховання та розвитку повинні враховувати особливості та потреби кожної дитини;
- викладачі (керівники, тренери) мають забезпечувати проведення ефективних занять, в тому числі при роботі з дітьми з ООП;
- варіативність форм та методів навчання має сприяти збільшенню залучених дітей до занять та бути спрямована на набуття необхідних умінь та навичок [1].

Ґрунтуючись на ключових принципах інклюзивного навчання, наявних проблемах, що уповільнюють його впровадження в гуртках спортивно-технічного профілю, а також специфіці навчально-тренувального процесу в спортивно-технічних видах спорту, нами було систематизовано та узагальнено наступні принципи, що мають місце під час організації

процесу роботи з дітьми з ООП та є певними базовими вимогами до процесу навчання вихованців (рис. 1) [3,4].

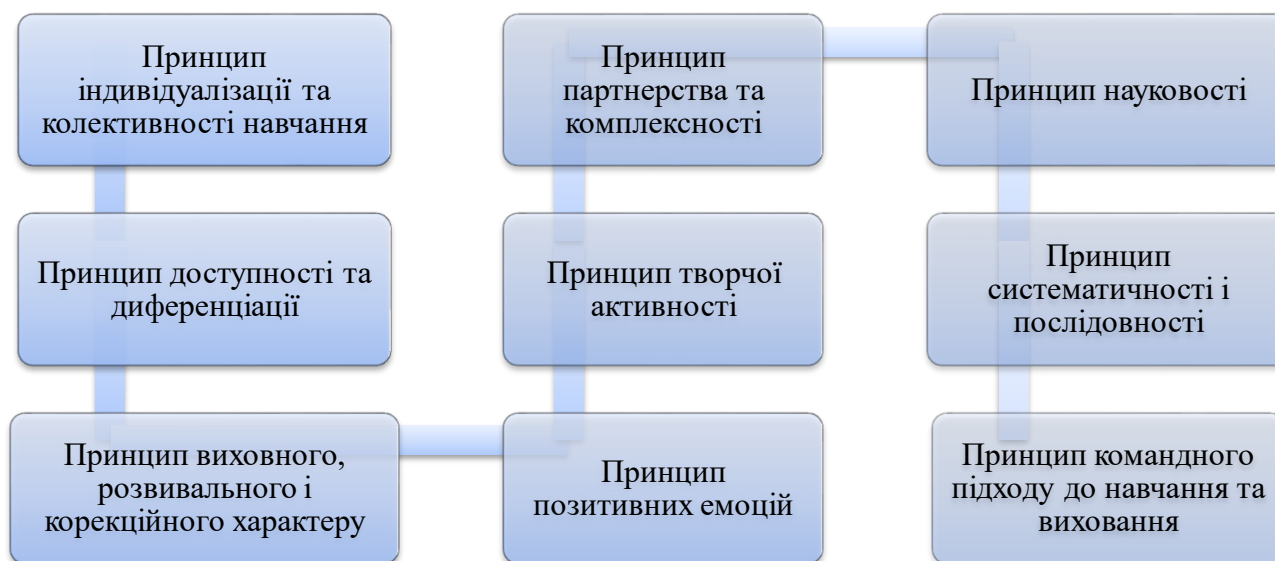

Рис. 1 Принципи інклюзивного навчання для побудови навчально-тренувального процесу в судномодельному спорті

Заняття в гуртках судномодельювання, що здійснюються на основі запропонованих принципів, дозволять адаптувати навчально-тренувальний процес до потреб та можливостей кожного вихованця. На основі зазначених принципів відбуватиметься соціалізація дітей з ООП та відбуватиметься позитивне сприйняття таких дітей в одному середовищі. Також, з одного боку, процес підготовки стане більш доступним та відкритим, з іншого – задоволення освітніх потреб дітей передбачатиме зміни та удосконалення навчально-методичного забезпечення, а також підвищення кваліфікації тренерів [5].

Висновки. В ході дослідження систематизовано та узагальнено принципи інклюзивного навчання, які доречно реалізовувати під час побудови навчально-тренувального процесу в судномодельному спорті та при роботі з дітьми з ООП. Серед них: принцип індивідуалізації та колективності навчання, доступності та диференціації, виховного, розвивального і корекційного характеру, позитивних емоцій, творчої активності, партнерства та комплексності, науковості, систематичності і послідовності, командного підходу до навчання та виховання. Варто зазначити, що представлені принципи відображені в розробленій технології інклюзивного навчання.

Література.

1. Інклюзивна освіта в Україні: основні принципи та цінності - Антикризисний медіа-центр. *Антикризовий медіа-центр, Краматорськ*. URL: <https://acmc.ua/osnovni-printsipi-ta-tsinnosti-inklyuzivnoyi-osviti/> (дата звернення: 14.05.2023).
2. Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779-2019-п#Text> (дата звернення: 12.05.2023).
3. *Форми позашкільної освіти. Освіта та самоосвіта*. URL: <https://referatss.com.ua/work/formi-pozashkilnoi-osviti/> (дата звернення: 12.05.2023).
4. Шевців З. *Основи інклюзивної педагогіки*. 2-ге вид. Львів : Новий світ – 2000, 2020. 264 с.
5. Shytikova Ye, Kohut I., Marynych V. Technology of organizing inclusive education in modelship sports in institutions of out-of-school education. *Slobozhanskyi herald of science and sport*. 2022. No. 4. P. 109–114.